

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії та спеціальних методик

**ЛОГОПЕДИЧНИЙ ПРАКТИКУМ: ДЕОНТОЛОГІЧНА
СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА
ООК 28**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Науково-педагогічний працівник 	Бугера Юлія Юріївна Посада: доцент кафедри логопедії та спеціальних методик Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук Вчене звання: доцент Е-mail викладача: https://k-psmpokr.kpnu.edu.ua/693-2/ Профайл викладача: Контактний тел. 09771842700
Е-mail кафедри	kaflogoped@ukr.net , kaflogoped@kpnu.edu.ua
Освітньо-професійна програма	Спеціальна освіта (Логопедія)
Спеціальність	Спеціальна освіта (Логопедія) Спеціальна освіта (Логопедія).pdf - Google Диск
Спеціалізація	А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)
Галузь знань	А6.01 Логопедія
Рівень вищої освіти	А Освіта
Статус освітнього компонента (ОК)	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в MOODLE:	
Консультації	Згідно графіку консультації, що розміщено на сайті кафедри логопедії та спеціальних методик. https://logo.kpnu.edu.ua/dokumentatsiia/hrafik-konsultatsij/

ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ		
Міждисциплінарні зв'язки	«Пропедевтика мовленнєвих порушень», «Психологія осіб з порушеннями мовлення», «Менеджмент і маркетинг у логопедії»	
Мова викладання	українська	
Обсяг дисципліни		
Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	4	4
Семестр вивчення	8	8
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90 год.	90 год.
Кількість годин навчальних занять	44 год.	12 год.
Лекційні заняття	20 год.	6 год.
Практичні заняття	24 год.	6 год.
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	46 год.	78 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік
Анотація курсу.	Курс спрямований на формування етичної компетентності логопеда: усвідомлення професійних норм, розвиток емпатії, відповідальності та навичок етично виваженої взаємодії з клієнтами, родинами та колегами. Практикум включає аналіз ситуацій, рефлексію та моделювання поведінки, сприяючи становленню гуманістичної професійної позиції. У межах курсу студенти ознайомлюються з етичними нормами та кодексами, опановують навички професійної комунікації, вчаться створювати емоційно-безпечне середовище для клієнтів різного віку та з різними потребами. Практичні заняття включають аналіз етичних ситуацій, моделювання професійної поведінки, рефлексивні вправи, а також інтерактивні форми роботи — <u>рольові ігри, кейс-методи, дискусії.</u>	
Мета і завдання курсу	<p>Мета курсу: сформувати у студентів професійну етико-деонтологічну компетентність, здатність до емоційно-чутливої, відповідальної та гуманістично орієнтованої логопедичної діяльності в освітньому та клінічному середовищі.</p> <p>Завдання курсу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомити студентів з основами логопедичної деонтології та етичними нормами професії • Розвинути навички професійної комунікації, емпатії та емоційної саморегуляції • Навчити аналізувати етичні ситуації та приймати виважені рішення • Сприяти формуванню особистісної позиції логопеда як носія гуманістичних цінностей • Підготувати студентів до етично відповідальної взаємодії з клієнтами, родинами та професійним середовищем 	

ФОРМАТ КУРСУ	
Форми та види проведення навчальних занять	Лекційні заняття, практичні заняття, індивідуальні завдання, самостійна робота.
Методи та форми контролю	<u>Методи контролю:</u> опитування на практичних заняттях, участь в дискусіях, вирішення проблемних кейсів, тощо. <u>Форми контролю:</u> розробка презентацій, індивідуальних або групових проєктів, підготовка презентаційної доповіді, написання модульної контрольної роботи.
Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Самостійна робота / індивідуальні завдання	<p>У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти поглиблюють знання з логопедичної деонтології, розвивають навички етичного аналізу та рефлексії, формують власну професійну позицію. Індивідуальні завдання спрямовані на інтеграцію теоретичних знань у практичну діяльність.</p> <p>Приклади завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналіз етичних ситуацій (кейси) з логопедичної практики: опис, проблематика, варіанти рішень, аргументація • Розробка пам'ятки «Етичні принципи логопеда» для батьків або колег • Написання есе на тему «Гуманізм і відповідальність у професії логопеда» • Створення моделі емоційно-безпечного середовища для занять з дітьми з особливими освітніми потребами • Підготовка презентації або постера «Деонтологічні виклики в інклюзивному освітньому просторі» • Рефлексивний щоденник: опис власних етичних дилем, переживань, висновків <p>Форми представлення результатів: Текстові роботи, мультимедійні презентації, постери, інтерактивні вправи, усні виступи.</p>
Інтегральна компетентність (ІК) Загальні компетентності (ЗК) Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти загалом та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК – 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК – 6 Здатність використовувати інформаційні та</p>

	<p>комунікаційні технології.</p> <p>ЗК – 8 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК – 9 Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК – 11 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.</p> <p>СК – 4 Здатність планувати та організовувати освітньо- корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.</p> <p>СК – 5 Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати відповідне методичне та інформаційно-комп'ютерне забезпечення освітнього процесу.</p> <p>СК 7 Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища.</p> <p>СК – 8 Готовність до забезпечення діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК 13 Здатність будувати гармонійні стосунки з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку і з особливими освітніми потребами, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>СК – 16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
--	--

СХЕМА КУРСУ

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Зміст освітнього компоненту						

Змістовий модуль I. «Професійна деонтологія в логопедичній практиці»						
Тема 1. Вступ до професійної етики логопеда	10	2	2			6
Тема 2. Етика взаємодії з клієнтом	12	4	2			6
Тема 3. Етика в освітньому та клінічному середовищі	12	2	4			6
Тема 4. Документація та етична відповідальність	14	4	4			6
Тема 5. Міждисциплінарна деонтологія	12	2	4			6
Тема 6. Етика в цифровому логопедичному середовищі	14	2	4			8
Тема 7. Практичні кейси та етичні дилеми	16	4	4			8
Разом годин	90	20	24			46
Заочна форма						
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Зміст освітнього компоненту						
Змістовий модуль I. «Професійна деонтологія в логопедичній практиці»						
Тема 1. Вступ до професійної етики логопеда	24	2	2			10
Тема 2. Етика взаємодії з клієнтом						10
Тема 3. Етика в освітньому та клінічному середовищі	34	2	2			10
Тема 4. Документація та етична відповідальність						10
Тема 5. Міждисциплінарна деонтологія						10
Тема 6. Етика в цифровому логопедичному середовищі	32	2	2			10
Тема 7. Практичні кейси та етичні дилеми						18
Разом годин	90	6	6			78
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ						
<p>ПРН – 5 Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичного супроводу в різних типах закладів.</p> <p>ПРН – 10 Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.</p> <p>ПРН – 11 Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку.</p> <p>ПРН – 14 Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вчителя, асистента вчителя зі спеціальної освіти, вчителя-логопеда.</p>						

<p>ПРН – 17 Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації. ПРН – 18 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.</p>	
ПОЛІТИКА КУРСУ	
<p>1. Необхідність дотримання обов'язкових принципів академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності в КІПУ https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності https://drive.google.com/file/d/1nVC6hDHeT4WxNS5c45xybMiWBEVDbGpb/view</p> <p>2. Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковою складовою організації освітнього процесу. Про неможливість відвідування занять з поважних причин мають завчасно повідомляти викладача (-ів). Деталі за покликанням: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view</p> <p>3. Підтримується креативна ініціатива здобувача (-ів) вищої освіти.</p>	
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГ	
Форми оцінювання	<p>Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю.</p> <p>Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи). Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі.</p> <p>https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdnA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWUU4B0hXDwe08FZrsfoQ</p>

Таблиця 1

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

<p>Перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке деонтологія і як вона стосується логопедичної діяльності? 2. Які основні принципи професійної етики логопеда? 3. У чому полягає моральна відповідальність логопеда? 4. Як формується професійна ідентичність логопеда? 5. Які етичні норми регулюють поведінку логопеда в суспільстві? 6. Які джерела етичних норм у логопедичній практиці? 7. Як етика впливає на якість логопедичної допомоги? 8. Які етичні ризики можуть виникати в логопедичній діяльності? 9. Що таке етична дилема? Наведіть приклад у логопедичному контексті. 10. Які етичні принципи важливі для роботи з вразливими групами? 11. Як забезпечити етичну комунікацію з дитиною? 12. Які етичні аспекти слід враховувати при роботі з батьками? 13. Як логопед має поводитися у випадку конфлікту з клієнтом? 14. Що означає принцип конфіденційності у логопедичній практиці? 15. Як логопед має реагувати на емоційні прояви клієнта? 16. У чому полягає етична підтримка клієнта? 17. Як забезпечити інформовану згоду клієнта? 18. Які етичні межі у роботі логопеда з родиною клієнта? 19. Як логопед має діяти у випадку відмови клієнта від допомоги? 20. Які етичні принципи важливі при роботі з клієнтами з інвалідністю? 21. Які етичні норми регулюють взаємодію логопеда з колегами? 22. Як уникати конфлікту інтересів у професійній діяльності? 23. Які етичні принципи важливі для супервізора? 24. Як логопед має поводитися у ситуації професійної критики? 25. Що таке професійна межа і як її дотримуватися? 26. Як етика впливає на наставництво студентів? 27. Які етичні аспекти слід враховувати при викладанні логопедії? 28. Як логопед має реагувати на порушення етики колегами? 29. Які етичні принципи важливі для участі в конференціях? 30. Як етика впливає на професійне зростання логопеда? 31. Які етичні вимоги до ведення логопедичної документації? 32. Як забезпечити точність і прозорість у записах? 33. Які етичні аспекти слід враховувати при діагностиці? 34. Як уникнути упередженості в оцінюванні мовлення? 35. Що таке етична інтерпретація результатів? 36. Як логопед має поводитися у випадку помилки в документації? 37. Які етичні принципи важливі при складанні рекомендацій? 38. Як забезпечити етичне зберігання даних клієнта? 39. Які етичні аспекти слід враховувати при передачі інформації? 40. Як етика впливає на вибір методів оцінювання? 41. Які етичні принципи важливі для співпраці з психологом? 42. Як логопед має поводитися у команді фахівців? 43. Які етичні межі між логопедом і медичним працівником? 44. Як забезпечити етичну комунікацію в мультидисциплінарній команді? 45. Які етичні ризики можуть виникати у міждисциплінарній взаємодії? 46. Як логопед має реагувати на суперечливі рекомендації інших фахівців? 47. Які етичні принципи важливі для спільного планування терапії? 48. Як етика впливає на розподіл відповідальності в команді? 49. Які етичні аспекти слід враховувати при консиліумі?
---	---

	<p>50. Як логопед має поводитися у випадку етичного конфлікту в команді?</p> <p>51. Які етичні принципи важливі для онлайн-консультацій?</p> <p>52. Як забезпечити конфіденційність у цифровому форматі?</p> <p>53. Які етичні ризики пов'язані з використанням відеозаписів?</p> <p>54. Як етика регулює використання цифрових платформ?</p> <p>55. Які етичні аспекти слід враховувати при створенні онлайн-матеріалів?</p> <p>56. Як логопед має поводитися у соціальних мережах?</p> <p>57. Які етичні принципи важливі при використанні штучного інтелекту?</p> <p>58. Як забезпечити етичну комунікацію в чатах і месенджерах?</p> <p>59. Які етичні аспекти слід враховувати при дистанційному навчанні?</p> <p>60. Як етика впливає на цифрову безпеку логопедичної практики?</p>
<p>Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)</p>	<p>Основна</p> <p>1. Серeda I. В. Педагогічна деонтологія, риторика та культура мовлення: навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2020. 184 с. https://surl.li/uqwjug</p> <p>2. Копочинська Ю.В., Латенко С.Б. Основи деонтології.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 87 с. https://surl.li/crrpsc</p> <p>3. Пінчук Ю.В. Система професійної компетентності вчителя логопеда : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03. Київ, 2005. 220 с. 128. https://surl.li/cc/kahiuy</p> <p>4. Пінчук Ю.В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога. Київ : «Книга-плюс», 2016. 168 с. https://files.znu.edu.ua/files/TSUL/0039829.pdf</p> <p>5. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. Харків : Вид. група «Основа», 2012. 239с. https://logoped.in.ua/wp-content/uploads/2018/11/Dovidnik_Ribtsun.pdf</p> <p>Buhera, Yuliia та Vrublevska, Tetiana та Matuskevych, Liudmyla та Kozak, Liudmyla V. та Bilevych, Svitlana (2022) The use of project technologies in the training of students AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. с. 160-166. ISSN 1804-7890, 2464-6733 (ONLINE) https://www.magnanimitas.cz/ad-alta-journal-of-interdisciplinary-research (Web of Science (ESCI))</p> <p>Допоміжна:</p> <p>6. Бугера Ю. Ю. Теоретико-методологічні аспекти формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти <i>Актуальні питання корекційної освіти. (педагогічної науки) : зб. наук. праць</i>: вип. 12. / за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2018. С. 34-43. https://surl.li/czczjdp</p> <p>7. Бугера Ю.Ю., Смотров О.О. Аналіз проблеми формування інклюзивних компетентностей у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. 2021. С.50-56. (Фахове видання) (Index Copernicus, Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers, ERIH PLUS) http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/issue/view/146/127</p> <p>8. Етичний кодекс логопеда (українські та міжнародні версії — ASHA, IALP) https://surl.li/stcczg</p> <p>9. Каплієнко А. І. Деякі аспекти професійної підготовки майбутніх учителів-логопедів в умовах інклюзії. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2017. Вип. 13. С. 113–118. https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/86</p>

10. Каплієнко А. І. До проблеми готовності логопедів-практиків до роботи в умовах інклюзії. Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття: зб. тез міжнародної наук.-практ.конф. Харків, 13-14 грудня. 2019. Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2019. С.86-88. <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/download/86/82>
11. Каплієнко А. І. Підготовка майбутніх учителів-логопедів до командної взаємодії в умовах інклюзивної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 27, том 2, 2020 С.281-284 https://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_2/45.pdf
12. Мартинчук О.В. Компетентнісний підхід як концептуальна основа оновлення змісту підготовки майбутніх логопедів до роботи в умовах інклюзивного навчання. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2014. Вип. 26. С.139–144. <https://surl.li/sosiza>
13. Пахомова Н. Г. Інтеграція медико-психологічної та педагогічної складових професійної підготовки майбутніх логопедів : автореф. дис. ... дра. пед. наук : 13.00.03. Київ, 2013. 41 с. 223. <https://surl.li/mtznwt>
14. Пахомова Н. Г. Критерії і показники сформованості інтегративних медико-психологічних і педагогічних знань. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2013. Вип. 23. С. 180–184. 122. <https://surl.li/oettga>
15. Федорович Л. О. Фактори модернізації професійної підготовки логопедів до роботи з дітьми раннього віку. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2011. № 23 (234). С. 286–294. <https://surl.li/opseiq>

Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с. <https://surl.li/tmnuio>

Інтернет-ресурси:

- 1.Бібліотека ім. В.І.Вернадського [Електронний ресурс] // режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
- 2.Словники України on-line [Електронний ресурс] // режим доступу: http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/
- 3.Пошукова система Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>

